

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

НАКАЗ

19.02.2021

№ 338

Київ

**Про деякі питання
у сфері бджільництва**

Відповідно до частини третьої статті 12, частин першої та третьої статті 13, частини першої статті 23 Закону України “Про бджільництво”, абзацу четвертого статті 6 Закону України “Про ветеринарну медицину”, пункту 9 Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 459 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2019 року № 838),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити такі, що додаються:
План породного районування бджіл;

Порядок видачі ветеринарно-санітарного паспорта пасіки;

Порядок реєстрації пасіки;

Інструкцію з профілактики та встановлення факту отруєння бджіл засобами захисту рослин.

2. У заголовку та тексті наказу Головного державного інспектора ветеринарної медицини України від 30 січня 2001 року № 9 “Про затвердження Інструкції щодо попередження та ліквідації хвороб і отруєнь бджіл”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 лютого 2001 року за № 131/5322, слова “і отруєнь” виключити.

3. Унести зміни до Інструкції щодо попередження та ліквідації хвороб і отруєнь бджіл, затвердженій наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України від 30 січня 2001 року № 9, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 12 лютого 2001 року за № 131/5322, що додаються.

4. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства аграрної політики України, Української академії аграрних наук від 20 вересня 2000 року № 184/82 “Про затвердження нормативно-правових актів з питань розвитку бджільництва”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 23 жовтня 2000 року за № 736/4957.

5. Департаменту аграрної політики забезпечити в установленому порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

6. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

7. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України згідно з розподілом обов'язків.

**Міністр розвитку економіки,
торгівлі та сільського
господарства України**

Igor ПЕТРАШКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

19 лютого 2024 року № 338

ПЛАН
породного районування бджіл

Область	Порода (популяція) бджіл
1	2
Автономна Республіка Крим	Українська степова, карпатська
Вінницька	Українська степова, карпатська
Волинська	Карпатська, поліська
Дніпровська	Українська степова
Донецька	Українська степова
Житомирська	Українська степова, поліська
Закарпатська	Карпатська
Запорізька	Українська степова
Івано-Франківська	Карпатська
Київська	Українська степова, поліська
Кіровоградська	Українська степова
Луганська	Українська степова
Львівська	Карпатська
Миколаївська	Українська степова
Одеська	Українська степова

1	2
Полтавська	Українська степова
Рівненська	Карпатська, поліська
Сумська	Українська степова, поліська
Тернопільська	Карпатська
Харківська	Українська степова
Херсонська	Українська степова
Хмельницька	Українська степова
Черкаська	Українська степова
Чернівецька	Карпатська
Чернігівська	Українська степова, поліська

Директор департаменту
аграрної політики

Денис ПАЛАМАРЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

19 лютого 2021 року № 338

ПОРЯДОК реєстрації пасіки

1. Цей Порядок визначає процедуру реєстрації пасіки суб'єктами господарювання (юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми та форми власності та фізичні особи – підприємці, зокрема сімейні фермерські господарства, що провадять діяльність у галузі бджільництва), а також фізичними особами, у яких наявні бджолині сім'ї (далі – власник пасіки або уповноважена ним особа) у місцевих державних адміністраціях або органах місцевого самоврядування (далі – органи місцевого самоврядування).

2. Пасіка підлягає реєстрації за місцем проживання фізичної особи або за місцезнаходженням юридичної особи, яка займається бджільництвом в органах місцевого самоврядування.

3. Реєстрація пасіки здійснюється після видачі ветеринарно-санітарного паспорта пасіки (далі – паспорт пасіки) територіальним органом Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів.

4. Реєстрація пасіки проводиться за заявою про реєстрацію пасіки (додаток) власника пасіки або уповноваженої ним особи в день звернення.

До заяви додається засвідчена заявником копія паспорта пасіки.

5. У заяві зазначаються:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) (для фізичної особи);

найменування (для юридичної особи), прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) (для фізичної особи – підприємця);

місцезнаходження (для юридичної особи), місце проживання (для фізичної особи – підприємця);

код згідно з ЄДРПОУ (для юридичної особи), реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) (для фізичної особи – підприємця);

контактна інформація (номер телефону, адреса електронної пошти).

6. Інформація про реєстрацію пасіки вноситься до журналу обліку пасік, який ведеться органами місцевого самоврядування.

У журналі обліку пасік зазначається інформація згідно з пунктом 5 цього Порядку, а також:

місце фактичного розташування пасіки із зазначенням інформації щодо земельної ділянки (адреса або кадастровий номер земельної ділянки);

кількість бджолиних сімей на дату реєстрації паспорта пасіки;

порода (популяція) бджолиних сімей (за наявності);

єдиний унікальний номер.

7. У разі припинення діяльності пасіки її власник або уповноважена ним особа протягом десяти календарних днів письмово інформує про це орган місцевого самоврядування, де зареєстровано пасіку.

8. У разі перевезення (кочівлі) пасіки на адміністративну територію іншого органу місцевого самоврядування власник пасіки або уповноважена ним особа інформує про це вказані органи самоврядування.

Інформація повинна бути надана засобами електронного зв'язку або в письмовій формі не пізніше ніж за два календарних дні до перевезення (кочівлі) пасіки на їх територію.

Власник пасіки або уповноважена ним особа надає відомості, зазначені в пункті 5 цього Порядку, а також повідомляє про:

місце запланованого розташування пасіки (адреса або кадастровий номер земельної ділянки);

час запланованого прибуття та виїзду (дата початку і закінчення перевезення (кочівлі) пасіки);

кількість бджолиних сімей під час перевезення (кочівлі) пасіки;

контактну інформацію власника пасіки або уповноваженої ним особи (номер телефону, адресу електронної пошти).

У разі якщо інформація була надана лише телефоном, не пізніше наступного робочого дня після прибуття на місце кочівлі власник пасіки або уповноважена ним особа надає органу місцевого самоврядування, на адміністративну територію якого перевезено пасіку, електронне (підписане електронним цифровим підписом) або письмове повідомлення-підтвердження про прибуття.

Орган місцевого самоврядування вносить подану власником пасіки або уповноваженою ним особою інформацію до журналу обліку пасік.

9. Під час перевезення (кочівлі) пасіки власник пасіки зобов'язаний керуватися положеннями законодавства.

10. У разі надходження інформації про заплановане застосування засобів захисту рослин на адміністративній території органу місцевого самоврядування вказані органи самоврядування протягом чотирьох робочих годин повідомляють про це власників пасік та/або уповноважених ними осіб, зареєстрованих і таких, що прибули на кочівлю на їх територію, у встановленому законодавством порядку.

**Директор департаменту
аграрної політики**

Денис ПАЛАМАРЧУК

Додаток
до Порядку реєстрації пасіки
(пункт 4)

Голові _____
(місцевої державної адміністрації або органу
місцевого самоврядування)

ЗАЯВА
про реєстрацію пасіки

Прошу зареєструвати пасіку, що належить мені

Суб'єкт господарювання Найменування _____
Код згідно з ЄДРПОУ _____

Фізична особа _____
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

(реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта)

Контактна інформація власника пасіки або уповноваженої ним особи Номер телефону _____

Адреса електронної пошти _____

Місце фактичного проживання фізичної особи або місцезнаходження/місце проживання суб'єкта господарювання _____

Підпис власника пасіки або уповноваженої ним особи _____
Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) підписанта _____

Додаток: копія ветеринарно-санітарного паспорта пасіки

Дата _____ 20__ р.

(підпис)

Примітка. Персональні дані, вказані в заяві про реєстрацію пасіки, захищаються та обробляються відповідно до Закону України "Про захист персональних даних" з метою розгляду зазначеної заяви згідно із законодавством.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

19 лютого 2021 року № 338

ПОРЯДОК
видачі ветеринарно-санітарного паспорта пасіки

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає процедуру видачі ветеринарно-санітарного паспорта пасіки (далі – паспорт пасіки).

2. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:

ведення ветеринарно-санітарного паспорта пасіки – унесення до паспорта пасіки відомостей щодо процесів, які здійснюються на пасіці, та інформації про ветеринарно-санітарні заходи;

ветеринарно-санітарний паспорт пасіки (далі – паспорт пасіки) – документ, який ідентифікує пасіку та встановлює ветеринарно-санітарний стан бджолиних сімей;

Реєстр ветеринарно-санітарних паспортів пасік (далі – Реєстр паспортів пасік) – єдиний перелік паспортів пасік, зареєстрованих на території України, який формується в електронній формі компетентним органом, та ведеться його територіальними органами з використанням їх матеріально-технічної бази.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України “Про бджільництво” і “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”.

3. З метою ідентифікації та обліку пасік, обліку кількості бджолиних сімей та декларування ветеринарно-санітарного стану власники пасік або уповноважені ними особи отримують паспорт пасіки та додаток до нього (додаток 1).

II. Видача паспорта пасіки

1. Видача паспорта пасіки здійснюється в день звернення за заявою про видачу паспорта пасіки (додаток 2), що подається власником пасіки або уповноваженою ним особою до територіального органу компетентного органу за місцем проживання власника пасіки або місцезнаходженням пасіки в письмовій або електронній формі (з накладенням кваліфікованого електронного підпису).

До заяви додається заповнений та підписаний власником пасіки або уповноваженою ним особою паспорт пасіки.

2. Після отримання територіальним органом компетентного органу в письмовій або електронній формі заяви про видачу паспорта пасіки та заповненого паспорта пасіки посадова особа територіального органу компетентного органу вносить інформацію до Реєстру паспортів пасік та здійснює видачу паспорта.

3. Під час реєстрації паспорта пасіки йому присвоюється єдиний унікальний номер, який проставляється на титульному аркуші паспорта пасіки посадовою особою територіального органу компетентного органу (з відповідним підписом і печаткою) та вноситься разом з відомостями про пасіку до Реєстру паспортів пасік.

4. До відомостей, що вносяться до Реєстру паспортів пасік, належать:
єдиний унікальний номер;

інформація власника пасіки – найменування та код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) та реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) фізичної особи або фізичної особи – підприємця;

місце проживання фізичної особи або місцезнаходження юридичної особи – власника пасіки;

контактна інформація власника пасіки або уповноваженої ним особи (номер телефону, адреса електронної пошти);

місце фактичного розташування пасіки із зазначенням інформації щодо земельної ділянки (адреса або кадастровий номер земельної ділянки);

кількість бджолиних сімей;

порода (популяція) бджолиних сімей (за наявності);

статус пасіки (zareєстрована/ліквідована).

5. У разі зміни відомостей, зазначених у пункті 4 цього розділу, власник пасіки або уповноважена ним особа надає паспорт пасіки відповідному територіальному органу компетентного органу для оновлення відомостей у Реєстрі паспортів пасік до 15 травня поточного року.

6. У разі невідповідності заяви або паспорта пасіки встановленій формі, а також надання в них неповної інформації (не заповнено всі обов'язкові відомості в заяві або паспорті пасіки), заява та заповнений і підписаний паспорт пасіки повертаються в одноденний строк власнику пасіки або уповноваженій ним особі.

Відмова у видачі паспорта пасіки з інших підстав не допускається.

7. Єдиний унікальний номер складається з таких елементів, що розділяються дефісом:

- 1) двозначного літерного коду України (UA);
- 2) коду області, у якій розміщується пасіка, згідно з Кодифікацією адміністративно-територіальних одиниць України (областей, районів (міст));
- 3) коду району (міста), у якому розміщується пасіка, згідно з Кодифікацією адміністративно-територіальних одиниць України (областей, районів (міст));
- 4) порядкового номера паспорта пасіки, що починається з одиниці та присвоюється в порядку зростання.

Приклад єдиного унікального номера паспорта пасіки – UA-10-11-1, де:

UA – Україна;

10 – Київська область;

11 – Іванківський район;

1 – порядковий номер паспорта пасіки.

Єдиний унікальний номер не може бути присвоєний іншому паспорту пасіки, навіть після припинення діяльності зареєстрованої пасіки.

8. Паспорт пасіки підлягає заміні на новий у разі його втрати, пошкодження або зміни власника пасіки за заявою власника пасіки або уповноваженої ним особи, що складається в довільній формі та подається до територіального органу компетентного органу.

9. У разі припинення діяльності пасіки власник пасіки або уповноважена ним особа протягом десяти календарних днів письмово інформує про це територіальний орган компетентного органу, що здійснював видачу паспорта пасіки.

Територіальний орган компетентного органу протягом п'яти календарних днів у Реєстрі паспортів пасік змінює статус пасіки із зареєстрованої на ліквідовану.

10. Реєстр паспортів пасік розміщується на офіційному вебсайті компетентного органу. Інформація про реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта не підлягає оприлюдненню.

III. Ветеринарно-санітарні заходи

1. Після здійснення ветеринарно-санітарних заходів посадовою особою територіального органу компетентного органу в паспорті пасіки засвідчується її ветеринарно-санітарний стан.

2. Результати ветеринарно-санітарних заходів, у тому числі щорічного весняного обліку пасік, які здійснюються до 15 травня поточного року, вносяться в додаток до паспорта пасіки посадовою особою територіального органу компетентного органу.

**Директор департаменту
аграрної політики**

Денис ПАЛАМАРЧУК

Додаток 1
до Порядку видачі ветеринарно-
санітарного паспорта пасіки
(пункт 3 розділу I)

Ветеринарно-санітарний паспорт пасіки № _____

1. Власник

Юридична особа	Найменування _____ Код згідно з ЄДРПОУ _____
Фізична особа	_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)) _____ (реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта)

2. Характеристика пасіки

2.1. Кількість бджолиних сімей _____

2.2. Порода (популяція) бджіл _____

2.3. Адреса розміщення пасіки _____

(у разі розміщення пасіки в декількох місцях зазначаються всі адреси)

3. Ветеринарне обслуговування здійснюється _____

(найменування органу/установи/особи, якщо це приватний ветеринарний лікар)

Посадова особа, яка видала паспорт пасіки Посада _____
Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) _____

Підпис та печатка _____

Власник пасіки або уповноважена ним особа Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) _____

Підпис _____

Дата реєстрації _____ 20__ р.

Додаток до ветеринарно-санітарного паспорта пасіки №__

№	Дата	Найменування робіт на пасіці (переміщення, ветеринарно-санітарні заходи тощо)	Кількість бджолиних сімей	Примітки (стан здоров'я бджіл, стан їх розвитку, відмітки за результатами ветеринарно-санітарних заходів та інше)
1	2	3	4	5

Примітка. Відомості вносяться власником пасіки або уповноваженою ним особою.
 Кожна сторінка повинна бути пронумерована з обов'язковим зазначенням кількості сторінок (наприклад, "1 аркуш з __") у нижній правій частині та містити вгорі єдиний унікальний номер.
 Аркуші додатка зшиваються. Місце скріплення завіряється печаткою державного ветеринарного інспектора або офіційного ветеринарного лікаря, або ліцензованого лікаря ветеринарної медицини.
 Якщо до паспорта пасіки додаються аркуші для потреб пасічника, такі додаткові сторінки вважаються його невід'ємною частиною, на кожній з таких сторінок проставляються підпис і печатка державним ветеринарним інспектором або офіційним ветеринарним лікарем, або ліцензованим лікарем ветеринарної медицини.

Додаток 2
до Порядку видачі ветеринарно-
санітарного паспорта пасіки
(пункт 2 розділу II)

ЗАЯВА
про видачу ветеринарно-санітарного паспорта пасіки

Прошу видати ветеринарно-санітарний паспорт пасіки, що належить

Юридична особа Найменування _____

Код згідно з
ЄДРПОУ _____

Фізична особа _____
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

_____ (реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта)

Кількість бджолиних сімей _____. Порода (популяція) бджіл _____

Пасіка знаходиться за місцем:	реєстрації фізичної особи	☐ ☐
	проживання фізичної особи	☐ ☐
	знаходження юридичної особи	☐ ☐
	фактичного розташування	☐ ☐

Місце проживання фізичної особи або місцезнаходження юридичної особи (власника пасіки)	Адреса _____

Місце фактичного розташування пасіки	Адреса _____

Кадастровий номер (за наявності) _____

Контактна інформація
власника пасіки або
уповноваженої ним особи

Номер телефону _____

Адреса електронної
пошти _____

та присвоїти їй єдиний унікальний номер.

Пасіка для виробництва меду та інших продуктів бджільництва:

Оператор ринку

Для власного
споживання

Підпис власника
пасіки або
уповноваженої
ним особи

Прізвище, ім'я,
по батькові
(за наявності)
підписанта

Додаток: ветеринарно-санітарний паспорт пасіки

Дата ____ 20__ р.

Персональні дані, вказані в заяві про видачу ветеринарно-санітарного паспорта пасіки, захищаються та обробляються відповідно до Закону України "Про захист персональних даних" з метою розгляду зазначеної заяви згідно із законодавством.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

19 лютого 2021 року 338

ІНСТРУКЦІЯ
з профілактики та встановлення факту отруєння бджіл
засобами захисту рослин

I. Загальні положення

1. Ця Інструкція розроблена відповідно до Законів України “Про бджільництво”, “Про ветеринарну медицину”, “Про захист рослин”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин”, “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”.

2. Ця Інструкція встановлює основні причини отруєння бджіл, заходи щодо профілактики отруєння бджіл, установлення факту отруєння бджіл та допомоги постраждалим від отруєння бджолиним сім’ям, а також механізми визначення шкоди, заподіяної власникам пасік від отруєння бджіл.

3. Ця Інструкція є обов’язковою для виконання всіма державними органами, а також підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності, юридичними особами незалежно від організаційно-правової форми та форми власності та фізичними особами – підприємцями, зокрема сімейними фермерськими господарствами, що провадять діяльність у галузі бджільництва (далі – суб’єкти господарювання) та фізичними особами.

II. Основні причини отруєння бджіл засобами захисту рослин

1. Отруєння бджіл засобами захисту рослин може настати внаслідок недотримання суб'єктами господарювання встановлених регламентів та санітарних норм і правил транспортування, зберігання, торгівлі та застосування засобів захисту рослин.

2. Ступінь небезпеки засобів захисту рослин для бджіл визначається з урахуванням їх класу небезпечності, класифікації за цільовим призначенням (інсектицид, фунгіцид, гербіцид, десикант тощо), препаративної форми і способу застосування.

3. Отруєння бджіл засобами захисту рослин також може бути спричинене:

1) неповідомленням або несвоєчасним повідомленням власників пасік про час, місце і характер майбутнього застосування засобів захисту рослин для відповідного реагування;

2) наданням неповної інформації про заплановане застосування засобів захисту рослин і необхідні обмеження;

3) недостатнім забезпеченням пасік відповідним обладнанням для ізоляції вильоту бджіл з вулика або несвоєчасним вивезенням бджолиних сімей у безпечне місце;

4) неповідомленням власниками пасік місцевих державних адміністрацій або органів місцевого самоврядування (далі – органи місцевого самоврядування) про місце перебування пасіки під час кочівлі.

III. Профілактика отруєння бджіл засобами захисту рослин

1. Дозволяється застосування засобів захисту рослин, які пройшли державну реєстрацію та включені до Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні, відповідно до Закону України “Про пестициди і агрохімікати”.

2. Застосування засобів захисту рослин повинно здійснюватися згідно з переліком пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні, і доповненнями до нього, які містять науково обґрунтовані регламенти застосування препаратів (норми витрат, кратності обробок, обмеження щодо способу, періоду обробок, строків останньої обробки до збирання врожаю тощо) та є обов'язковими для дотримання всіма фізичними особами та суб'єктами господарювання.

3. Фізичні особи та суб'єкти господарювання, які застосовують засоби захисту рослин, повинні вживати всіх заходів з метою попередження отруєння бджіл.

4. Фізичні особи та суб'єкти господарювання, які застосовують засоби захисту рослин, зобов'язані завчасно повідомляти органи місцевого самоврядування про заплановане застосування засобів захисту рослин шляхом надання повідомлення про застосування засобів захисту рослин (далі – завчасне повідомлення) за три доби до запланованого їх застосування.

5. Завчасне повідомлення подається фізичною особою та суб'єктами господарювання до органів місцевого самоврядування, на адміністративній території яких (з урахуванням відстані 10 кілометрів від зовнішнього периметру території застосування засобів захисту рослин) планується застосування засобів захисту рослин.

У разі якщо територія, на якій планується застосування засобів захисту рослин, знаходиться на адміністративній території двох чи більше органів місцевого самоврядування (з урахуванням відстані 10 кілометрів від зовнішнього периметру території застосування засобів захисту рослин), завчасне повідомлення подається до всіх таких органів місцевого самоврядування.

6. Завчасне повідомлення повинно містити таку інформацію:

- дата і час початку робіт із застосування засобів захисту рослин;
- територія майбутнього застосування засобів захисту рослин (площа (га), кадастровий номер (за наявності), місце знаходження ділянки тощо);
- назва препарату, діючі речовини та клас небезпеки запланованих до застосування засобів захисту рослин;
- спосіб (метод) застосування засобів захисту рослин;
- терміни ізоляції бджолиних сімей відповідно до класу небезпеки засобів захисту рослин;
- прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) для фізичних осіб або повне найменування для суб'єктів господарювання;
- дані для зв'язку з фізичними особами та суб'єктами господарювання (номер телефону та адреса електронної пошти);
- відомості про сільськогосподарську культуру, що обробляється засобами захисту рослин.

7. Доведення змісту завчасного повідомлення до відома власників пасік здійснюється шляхом його опублікування на офіційній інтернет-сторінці органів місцевого самоврядування або в засобах масової інформації місцевого рівня або оголошення завчасного повідомлення по радіо та/або телебаченню місцевого рівня, а також шляхом його надсилання особистим повідомленням на телефон чи на електронну адресу, зазначені під час реєстрації або кочівлі пасіки.

8. Завчасне повідомлення про використання засобів захисту рослин на одній земельній ділянці (декількох земельних ділянках в одній місцевості) подається кожного разу фізичними особами та суб'єктами господарювання до органів місцевого самоврядування в разі використання засобів захисту рослин.

9. Усі роботи із засобами захисту рослин слід проводити у вечірні та ранкові години в період відсутності льоту бджіл при мінімальних висхідних повітряних потоках за швидкості вітру до 4 м/с.

Як виняток, допускається проведення обробок удень у похмурі та прохолодні денні години з температурою навколишнього повітря нижче +10 °С.

10. Заборонено обробку квітучих медоносів і пилюконосів під час масового льоту бджіл.

11. На період обробки власник пасіки повинен вивезти пасіку в безпечне місце або ізолювати бджіл у вуликах на термін (не більше ніж 12 годин), передбачений обмеженнями в разі застосування засобів захисту рослин.

12. Для ізоляції бджіл у вуликах гнізда розширюють до повного комплекту рамок або ставлять магазини. На двокорпусні або багатокорпусні вулики залежно від сили сімей ставлять додаткові корпуси з половинною кількістю рамок, зверху одягають раму з металевою сіткою (розмір вічка 2,5 x 2,5 мм або 3 x 3 мм), сітку накривають тканиною і за необхідності кладуть утеплення. У день запланованого застосування засобів захисту рослин зранку, до початку льоту бджіл, льотки закривають з використанням льоткових загороджувачів із вентиляційними отворами, знімають із сітки утеплення. У жарку безвітряну погоду під кришку підкладають рейки завтовшки 1–2 см. У вулик дають воду в стільниках, годівницях або напувалках. На ніч льотки відчиняють.

13. Під час застосування засобів захисту рослин в умовах закритого ґрунту обробку проводять увечері після закінчення льоту бджіл або бджіл ізолюють у вуликах на строк, передбачений обмеженнями щодо застосування засобів захисту рослин.

14. До роботи із засобами захисту рослин допускаються особи, які пройшли медичний огляд, спеціальну підготовку та мають відповідне посвідчення (допуск), допуск та наряд на виконання робіт з пестицидами відповідно до Порядку одержання допуску (посвідчення) на право роботи, пов'язаної з транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею пестицидами і агрохімікатами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 1995 року № 746.

15. У разі перевезення бджолиних сімей з місця фактичного розташування пасіки, зазначеного під час її реєстрації, власник пасіки або уповноважена ним особа зобов'язаний за два календарних дні повідомити органи місцевого самоврядування, на території яких він планує розмістити пасіку, про дату ввезення та вивезення пасік, надати свої контактні дані (номер телефону та адресу електронної пошти).

16. Пасічник, який не повідомив органи місцевого самоврядування за новим місцем розміщення пасіки про перебування пасіки, бере на себе всі ризики завдання шкоди або загибелі пасіки внаслідок застосування засобів захисту рослин.

IV. Установлення факту отруєння бджіл засобами захисту рослин

1. Обстеження пасіки і фіксація випадків отруєння бджіл на вимогу та за заявою власника пасіки до органів місцевого самоврядування здійснюються постійно діючою Комісією із встановлення факту отруєння бджіл (далі – Комісія).

2. Завданнями Комісії є:

установлення достовірності загибелі бджіл;

установлення обставин, за яких сталася загибель бджіл;

надання рекомендацій щодо визначення шкоди, заподіяної власникам пасік унаслідок отруєння бджіл;

відібрання і спрямування в лабораторію проб матеріалу (патологічний матеріал, бджоли, продукція бджільництва, а також зелена маса рослин, ґрунт);
установлення джерела та причин загибелі бджіл, надання висновків та пропозицій.

3. До складу Комісії входять:

представник органу місцевого самоврядування за місцем розташування пасіки, який є головою Комісії, та представник органу місцевого самоврядування, адміністративні межі якого знаходяться ближче ніж за 10 кілометрів від пасіки, яку обстежує Комісія;

представник територіального органу Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів або представник державної установи, що належить до сфери управління Держпродспоживслужби;

представник територіального органу Національної поліції України.

До роботи Комісії залучається власник обстежуваної пасіки або уповноважена ним особа.

До роботи Комісії також можуть бути залучені за згодою:

фізичні особи та суб'єкти господарювання або їх представники, які використовували засоби захисту рослин у межах 10 кілометрів від розміщення пасіки;

представники профільних громадських об'єднань – не більше ніж дві особи, які здійснюють діяльність у цій місцевості;

представник територіального чи міжрегіонального територіального органу Державної екологічної інспекції України;

представник Державної авіаційної служби України.

4. Комісія має право:

отримувати в установленому порядку від місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій

інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;

залучати до участі у своїй роботі представників місцевих органів виконавчої влади, інших органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, громадян (за їх згодою);

запрошувати керівників та інших представників суб'єктів господарювання (їх посадових та службових осіб), фізичних осіб, дії чи бездіяльність яких стали підставою для розгляду відповідного питання Комісією, отримувати від них інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;

звертатися до правоохоронних органів щодо вжиття заходів з метою припинення порушення прав і законних інтересів суб'єктів господарювання або окремих громадян;

ініціювати питання про притягнення до відповідальності осіб за порушення ними норм законодавства;

взаємодіяти з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями.

5. Склад Комісії затверджується рішенням органу місцевого самоврядування та оновлюється щороку до 01 березня.

6. Комісія збирається невідкладно після надходження до органу місцевого самоврядування заяви про встановлення факту отруєння бджіл від власника пасіки, зареєстрованої на відповідній території, або уповноваженої ним особи, але не пізніше ніж через 24 години після надходження такої заяви.

7. Наявність та кількість бджолиних сімей у власника пасіки підтверджуються ветеринарно-санітарним паспортом пасіки. У разі відсутності ветеринарно-санітарного паспорта пасіки або записів у ньому про кількість

бджолиних сімей (наявних та таких, що перевезені на кочівлю) інформація власника пасіки про наявну кількість бджолиних сімей не береться до уваги.

8. Результати обстеження Комісії фіксуються в Акті встановлення факту отруєння бджіл (далі – Акт), який заповнюється членом Комісії згідно з додатком 1.

9. Комісія є правомочною в разі присутності представників територіального органу або представників державної установи, що належить до сфери управління Держпродспоживслужби, органу місцевого самоврядування, Національної поліції України та власника пасіки або уповноваженої ним особи.

10. До Акта вноситься така інформація:

дата, час, місце (область, район, населений пункт) його складання;

склад присутніх членів Комісії та залучених осіб із зазначенням посади, прізвища, імені, по батькові (за наявності), контактних телефонів;

номер паспорта пасіки, дата його видачі, прізвища, ім'я, по батькові (за наявності) власника пасіки відповідно до ветеринарно-санітарного паспорта пасіки;

кількість бджолиних сімей, зазначена у ветеринарно-санітарному паспорті пасіки, згідно з останнім підтвердженням записом державного лікаря ветеринарної медицини;

стаціонарна чи кочова пасіка;

погода, температура, наявність льоту бджіл;

технологія утримання бджіл, кількість бджолиних сімей, які перебували на місці обстеження пасіки Комісією, координати та адреса пасіки;

кількість розміщених на пасіці вуликів;

відповідність інформації в ветеринарно-санітарному паспорті пасіки наявному стану пасіки;

характер загибелі (одиначний чи масовий, раптовість та одночасність), клінічні ознаки (отруєння чи хвороба);

кількість бджолиних сімей, які постраждали повністю та які постраждали частково (у відсотках до загальної кількості бджіл у бджолиній сім'ї) унаслідок отруєння (орієнтовно);

вага загиблих робочих бджіл, розплоду, бджолиних маток, вибракуваного меду, перги і недоотриманої іншої продукції бджільництва;

наявність записів у журналах обліку зареєстрованих пасік, що ведуться в органах місцевого самоврядування, об'єднаних територіальних громадах;

власники, постійні користувачі, орендарі земельних ділянок (їх адреса, кадастрові номери), на яких здійснюється сільськогосподарська діяльність і які знаходяться в радіусі 10 кілометрів від місця розташування пасіки (за наявності);

наявність у суб'єкта господарювання, який застосовував засоби захисту рослин, дійсного допуску (посвідчення) на проведення робіт, пов'язаних із транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею пестицидами і агрохімікатами;

застосовані засоби захисту рослин – назва препарату та діючої речовини, норма витрати, спосіб та період застосування (за наявності);

сільськогосподарська культура, яку обробляли, фаза розвитку культури (за можливості встановити дані обставини);

строки ізоляції бджіл;

наявність масово квітучих медоносних та ентомофільних культур у радіусі 10 кілометрів від пасіки;

здійснення або нездійснення завчасного повідомлення фізичними особами та суб'єктами господарювання власників пасік через органи місцевого самоврядування про використання засобів захисту рослин;

рекомендації та заходи, ужиті для збереження бджолиних сімей (надання допомоги бджолам);

кількість відібраних проб та зразків, їх назви та вид (патологічний матеріал, бджоли, продукція бджільництва, а також зелена маса рослин, ґрунт) для проведення дослідження на підтвердження факту отруєння бджіл з

обов'язковим зазначенням їх назв, нумерації та осіб, яким вони передані для зберігання або доставки в лабораторію;

попередня причина загибелі бджіл (діагноз) (за можливості встановити дані обставини);

рекомендації щодо перевідних коефіцієнтів для продуктів бджільництва (додаток 2) під час визначення шкоди, заподіяної власнику пасіки внаслідок отруєння бджіл, у тому числі недоотриманого прибутку (переведення в медові одиниці), для використання в разі виникнення спорів;

здійснення або нездійснення завчасного повідомлення власниками пасік органів місцевого самоврядування про місце перебування пасіки під час кочівлі.

11. Відбір зразків для проведення аналізів (лабораторних досліджень) повинен здійснюватися однаковими методом та способом відповідно до законодавства.

Відібрані зразки упаковуються, опломбовуються та передаються власнику пасіки для доставки в лабораторію. До відібраних зразків додається супровідний лист.

12. У разі відмови членів Комісії від участі в її роботі на місці обстеження до Акта вноситься інформація про таких осіб та причини відмови.

13. Акт складається головою Комісії державною мовою в чотирьох примірниках та підписується членами Комісії.

Кількість примірників може бути збільшена, якщо до роботи Комісії були залучені фізичні особи та суб'єкти господарювання або їх представники, які використовували засоби захисту рослин у межах 10 кілометрів від розміщення пасіки.

По одному примірнику Акта голова Комісії надає власнику обстежуваної пасіки, представникам Держпродспоживслужби та Національної поліції України, один примірник залишається в голови Комісії.

У разі залучення до роботи Комісії фізичних осіб та суб'єктів господарювання або їх представників, які використовували засоби захисту рослин у межах 10 кілометрів від розміщення пасіки, один примірник Акта надається таким особам.

Усім іншим залученим до роботи комісії особам за їх заявою на ім'я голови Комісії надається копія Акта.

V. Надання допомоги постраждалим від отруєння бджолиним сім'ям

1. У бджолиних сім'ях, які зазнали отруєння, скорочують і утеплюють гнізда, відбирають рамки зі свіжим нектаром і пергою. У гніздах перерозподіляють розплід, залишаючи стільки, щоб бджоли могли покрити його повністю. Після скорочення гнізда бджіл підгодовують теплим цукровим сиропом (1,5 кг цукру на 1 л води) або медово-цукровим тістом.

2. Вивільнені вулики механічно очищають, промивають 3–5-відсотковим розчином лугу (їдкий натрій), потім чистою теплою водою та обпалюють вогнем до легкого побуріння. Стільники з медом і пергою від загиблих сімей перетоплюють. У важких випадках отруєння, що супроводжуються повною загибеллю бджолиних сімей і великою концентрацією отрути в стільниках (за даними лабораторного дослідження), стільники перетоплюють на віск, який підлягає використанню тільки для технічних цілей.

**Директор департаменту
аграрної політики**

Денис ПАЛАМАРЧУК

Додаток 1
до Інструкції з профілактики
та встановлення факту отруєння
бджіл засобами захисту рослин
(пункт 8 розділу IV)

АКТ
встановлення факту отруєння бджіл

Дата число місяць рік

Час години хвилини

Область _____ Район _____

Населений пункт _____

1. Склад Комісії з встановлення факту отруєння бджіл:

Ім'я та прізвище	Посада	Номер телефону

Причини відмови в роботі Комісії: _____

2. Інформація про пасіку: стаціонарна ☐ кочова ☐

адреса фактичного знаходження _____

адреса або кадастровий номер земельної ділянки

ветеринарно-санітарний паспорт пасіки (паспорт пасіки):

номер			дата видачі									
-------	----------------------	----------------------	-------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

прізвище та ім'я власника пасіки _____

3. Інформація про погоду: опади

хмарність

швидкість вітру, м/с

температура, °C

Наявність льоту бджіл:

Кількість бджолиних сімей згідно з останнім записом у додатку до паспорта пасіки, шт.:

Дата запису:

4. Відомості про обстеження пасіки:

кількість розміщених на пасіці вуликів, шт.:

кількість бджолиних сімей, шт.:		
---------------------------------	----------------------	----------------------

наявність актів клінічного огляду бджолосімей (досліджень):

відповідність інформації у паспорті пасіки наявному стану пасіки:

відомості про технологію утримання бджіл

кількість рамок зі стільниками, шт.		їх розміри, мм		
-------------------------------------	----------------------	----------------	----------------------	----------------------

5. Інформація про:

кількість бджолиних сімей, які загинули, шт.			
--	----------------------	----------------------	----------------------

кількість бджолиних сімей, які отруїлися (у тому числі, що отруїлися частково), шт.			
---	----------------------	----------------------	----------------------

характер загибелі: одиничний

масовий

кількість бджолиних сімей, які загинули повністю, шт.:	
--	----------------------

кількість бджолиних сімей, які загинули частково, шт.:					
відсоток загибелі:					

клінічні ознаки отруєння:	
клінічні ознаки хвороби:	

наявність сертифікатів:	
----------------------------	--

Збитки (втрати) становлять:

робочі бджоли (кількість вуличок на стандартній рамці
435 x 300 мм помножити на 0,25 кг та помножити на
кількість бджолосімей, у яких загинули бджоли)

 кг

розплід

 кг

бджолина матка плідна

 шт.

чистопородна бджолина матка плідна

 шт.

мед

 кг

перга

 кг

віск

 кг

інше

 кг

6. Інформація про наявність масово квітучих медоносних та ентомофільних культур у радіусі 10 км від пасіки:

назва відстань км

назва відстань км

назва відстань км

7. Інформація про власників, постійних користувачів, орендарів земельних ділянок, на яких здійснюється сільськогосподарська діяльність і які знаходяться в радіусі 10 км від місця розташування пасіки:

власник /користувач	кадастровий номер (за наявності)	адреса

8. Відомості про застосування пестицидів:

Назва препарату	Назва діючої речовини/речовин	Норма витрати препарату

спосіб обробітку

вид та марка
обладнання для
застосування
пестицидів

дотримання
вимог, правил,
регламентів,
інструкцій (назви)

особа 1

особа 2

особа 3

час проведення
обробітку

--	--	--

вид культури, яку
обробляли

--	--	--

фаза розвитку культури,
яку обробляли

--	--	--

погода

--	--	--

допуск (посвідчення) на
право роботи, пов'язаної
з транспортуванням,
зберіганням,
застосуванням та

--	--	--

торгівлею пестицидами і
агрохімікатами

--	--	--

9. Ужиті власником пасіки заходи для збереження бджолиних сімей (надання допомоги бджолиним сім'ям):

--

10. Відібрані Комісією проби та зразки, їх назви та вид (патологічний матеріал – бджоли, продукція бджільництва, також зелена маса рослин, ґрунт) для проведення дослідження на підтвердження факту отруєння бджіл:

Назва проби/зразка	Кількість, грам	Ім'я та прізвище члена Комісії, який відібрав та опечатав зразок	Підпис відповідного члена Комісії

11. Інформація про осіб, яким передані зразки для зберігання або доставки в лабораторію:

Ім'я та прізвище	Посада	Підпис

12. Наявність записів у журналі обліку пасік та інформації про пасіку в органах місцевого самоврядування:

запис у журналі обліку пасік ☐ так ☐ ні

інформація про пасіку, що прибула на кочівлю ☐ так ☐ ні

13. Інформація щодо подання повідомлення про застосування пестицидів та агрохімікатів:

повідомлення органу місцевого самоврядування	☐ так ☐	☐ ні
--	---	-----------------------------

дата повідомлення		час повідомлення		
-------------------	--	------------------	--	--

повідомлення власника пасіки	☐ так ☐	☐ ні	
------------------------------	---	-----------------------------	--

дата повідомлення		час повідомлення		
-------------------	--	------------------	--	--

14. Попередня причина загибелі бджіл (діагноз), джерело отруєння за наявності обґрунтованої достовірної інформації:

--

15. Рекомендації щодо визначення шкоди, заподіяної власнику пасіки, у тому числі недоотриманого прибутку (переведення в медові одиниці), згідно з додатком 2 до Інструкції додаються до цього Акта та є його невід'ємною частиною.

Підписи членів Комісії:

Ім'я та прізвище	Підпис

Підписи свідків:

Ім'я та прізвище	Адреса проживання	Номер телефону	Підпис

Підпис власника пасіки
або уповноваженої ним
особи, що засвідчує
отримання оригіналу Акта

(підпис)

(ім'я та прізвище)

Додаток 2
до Інструкції з профілактики
та встановлення факту отруєння
бджіл засобами захисту рослин
(пункт 10 розділу III)

ТАБЛИЦЯ
ПЕРЕВІДНИХ КОЕФІЦІЄНТІВ ДЛЯ
ПРОДУКТІВ БДЖІЛЬНИЦТВА

№	Назва продуктів бджільництва	Одиниця виміру	Кількість продуктів бджільництва	
			у натуральних	в умовних медових одиницях*
1	2	3	4	5
1	Мед	кг	1,0	1,0
2	Віск	кг	1,0	2,5
3	Мерва пасічна	кг	1,0	0,6
4	Прополіс, перга	кг	1,0	16,0
5	Бджолине обніжжя	кг	1,0	4,0
6	Маточне молочко	кг	1,0	440,0
7	Гомогенат трутневий	кг	1,0	26,0
8	Бджолина отрута	кг	1,0	10800,0
9	Плідні бджоломатки	шт.	1,0	2,5
10	Чистопородні плідні бджоломатки	шт.	1,0	3,0
11	Розплід	кг	1,0	10,0
12	Бджоли, у т. ч. на продаж	кг	1,0	10,0

1	2	3	4	5
13	Безстільникові бджолопакети	кг	1,0	15,0
14	Стільникові бджолопакети чотирьохрамочні/ шестирамочні	кг	1,0	19,5/24,0

* 1 медова одиниця дорівнює середній ринковій вартості 1 кілограму меду в даній області України.

Примітка. 1. Кількість бджіл, у тому числі і загиблих, у вулику розраховують по вуличках. В одній вуличці між двома рамками міститься в середньому залежно від їх розміру: 435 × 300 мм – 250 грам бджіл; 435 × 230 мм – 200 грам бджіл; 435 × 145 мм – 125 грам бджіл.

Повною загибеллю бджолої сім'ї слід вважати смерть від 70 % і більше бджіл окремої сім'ї.

2. Кількість бджолої розплоду визначають вимірюючи площу, займану ним на кожному стільнику. Загальну площу бджолої розплоду в сім'ї переводять на стандартний стільник у рамці із зовнішнім розміром 435 × 300 мм. Вимірювання проводять рамкою-сіткою з розміром квадрантів 50 × 50 мм або визначають візуально, а також з урахуванням, що рамка розміром 435 × 230 мм становить 75 % або 435 × 145 мм – 50 % стандартної рамки.

На кожній стороні стандартного стільника орієнтовно повинно перебувати до 40 квадрантів розплоду з урахуванням, що в одному квадранті 25 квадратних сантиметрів відкритого і закритого розплоду, що відповідає 100 бджолам або 10 грамам бджіл.

3. Масу меду в кожному стільнику встановлюють за різницею між масою стільника з медом і порожнього стільника шляхом їх зважування.

Маса порожнього стандартного стільника в рамці із зовнішнім розміром 435 × 300 мм становить 450 – 500 грам.

У такому стільнику, повністю зайнятому запечатаним медом, знаходиться 3,5–4 кг цього продукту за умови, що висота комірок стільника досягає межі бічних брусків рамки.

4. Кількість перги визначають візуально за площею, займаною осередками з пергою на кожному стільнику. Маса перги на одній третині стільника із зовнішнім розміром 435 × 300 мм становить 1,2–1,5 кг.

5. Кількість воску визначають з розрахунку, що один стільник у рамці із зовнішнім розміром 435 × 300 мм містить 140 грам воску; 435 × 230 мм – 110 грам воску, магазинний стільник розміром 435 × 145 мм – 70 грам воску.

6. Мед, який містить залишки діючих речовин засобів захисту рослин, підлягає вибракуванню.

7. У разі повної загибелі бджолої сім'ї на пасіці втрата меду визначається шляхом обчислення від середнього виходу його за минулий рік на цій пасіці або в цій місцевості.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

19 лютого 2001 року № 338

ЗМІНИ

до Інструкції щодо попередження та ліквідації хвороб і отруєнь бджіл,
затвердженій наказом Головного державного інспектора ветеринарної
медицини України від 30 січня 2001 року № 9, зареєстрованій в
Міністерстві юстиції України 12 лютого 2001 року за № 131/5322

1. У заголовку та тексті слова “і отруєнь” виключити.
 2. Друге речення підпункту 6.2.1 пункту 6.1 розділу 6 викласти в такій редакції: “Амебіаз необхідно диференціювати від нозематозу і вірусних хвороб дорослих бджіл.”.
 3. Розділ 7 виключити.
- У зв’язку з цим розділ 8 вважати розділом 7.

Директор департаменту
аграрної політики

Денис ПАЛАМАРЧУК